Год. III. София, 7 ноемврий 1929 год. Брой 64

Годишен абонамент
За Българи 80 лв.
За чужбина 160 лв
За Америка 2 дол

Обявления:
2 лева мм. ст.

Брой 2 лева

Свободна Добруджа

Единственъ вестникъ за малцинствени въпроси

Записване на абонаментитъ се придружава съ сумата

Редакторъ комитетъ

Адресъ: „Св. Добруджа" — София

Главенъ редакторъ
Д-ръ П. Вичевъ
Телефонъ № 497

XIII КОНГРЕСЪ

Той се открива и ще заседава въ едно време на едно очертани фронтове. Две разбирания ще се срещнатъ въ него.

Анексиониизма, въоръжения реваншъ, наедно съ цѣлия си арсеналъ отъ тайни и явни дипломатически съглашения, за смѣтка и противъ интереситѣ на добруджанското население; четничеството, граничитѣ набеги съ следващитѣ ги репресии на масови убийства, арести и тормозъ надъ добруджанци отъ тѣзи; политиката на правителствени назаръцки и аспирации, които поеле по пристѣпното положение да се приеме, че нѣма румънска и българска Добруджа — Северна Добруджа и Кадрилатера; негубното сваждане че добруджанския въпросъ е въпросъ на България и тя може да си служи съ него, като разменно средство при уреждане на своитѣ политико-економически планове, тия разбирания ще се срещнатъ съ единственно правилното разбиране за единна и неделима Добруджа, родината на добруджанското население, безъ да бѣжде то делено въ основа на езиково-фонетични и религиозни различия; за масовото организиране на населението за отстояване на своитѣ всестранни интереси и подготовката му за реализиране свободата на Добруджа чрезъ масовото въстание; за началото Добруджа на добруджанци и за емансипиране освободителното движение отъ българскитѣ и румънски държавни политически стремежи; за разбирателство съ всички поробени и потиснати народи въ Румъния, за изпълнението на *Свободна и независима Добруджа*; за разбирателство съ поробенитѣ и потиснати народи на Балканитѣ, за обща борба срещу националното, културно и политико-економическо робство и за *Балканска федерация*.

Тия две разбирания, едното на робията и обезправянето, а другото на свободата, справедливостьта и братството днесъ намиратъ своето въплощение въ свѣтовенъ мащабъ. На едната страна сѫ завоевателитѣ и поробителитѣ съ своето О. Н. и различнитѣ му подлѣдения, на другата — организираната единна борба на всички поробени и потиснати народи.

При тая изнѣна обстановка ще се споди и разгледа добруджанския въпросъ на XIII редовенъ конгресъ въ Разградъ.

Проблемата на малцинствата

(Интервю на Д-ръ П. Вичевъ предъ „Телеграфенъ Южнонъ")

По случай конгресъ на малцинствата въ Женева голѣмата германски телеграфна агенция въ Берлинъ „Телеграфенъ Южнонъ" интервюира президента на конгреса Д-ръ Вичевъ, бившъ словенски депутатъ въ югославския парламентъ и Д-ръ П. Вичевъ върху интервюирания проблемъ и конгреса на малцинствата.

Ние предаваме текстуалния преводъ на интервюто отъ „Телеграфенъ Южнонъ" интервю отъ Д-ръ П. Вичевъ.

Берлинъ, 24 августъ 1929 г.

Главнитѣ редакторъ на изграждащия въ София „Свободна Добруджа" Д-ръ П. Вичевъ, който се намира по обиколка изъ Европа и презъ идущитѣ дни ще отпатува сѫщо на конгреса въ Женева, заяви като единъ представитель на потиснатото население въ Добруджа, следнотo:

„Завършили десетъ години отъ създаването на новото положение въ Европа чрезъ проклетитѣ парижки мирни договори. Тогава се мислеше, че много отъ напълно предвидено отпратитѣ рани ще се излѣкуватъ чрезъ общото подписване на тѣзи нечестивитѣ договори за малцинствата.

Горчиво разочарование презъ изтеклитѣ години отъ сключванетo на мира показа тъкмо кено, че потиснатитѣ народи нѣмать вече вѣра въ кубинитѣ думи на тѣзи договори и въ многото други още по звучни слова, отражения прилъ тоя проникнатъ отъ хремъ отъ требуната на О. Н. въ Женева. Тѣ не се съмняватъ, че и тѣ пак ще долетятъ отъ Женева благородолепни, красиви фрази, но тѣ не желаятъ вече да вѣрватъ въ искреностьта на събранията на представителитѣ на правителствата, че тази Нова Европа действително ще признае правото на всѣка национальность и ще гарантира културното и политическо развитие на всѣки народъ. На мене е чужда мисъльта да оспорвамъ идеалното значение и на конгреса на малцинствата, който се е сбирал пакъ въ Женева и който ще отправи своитѣ искания къмъ международното общественo мнение. Но въ знамъ, че изговарямъ тоя, който мислитъ повечето отъ събранитѣ се тамъ представители на 30 национални групи, отъ 14 европейски държави, като назвалъ малцинствата въ почти всички отъ тѣм държави посрещатъ радушно изявленията за доброволность, ала тѣмнитѣ принципи на малцинствата. Споредъ мнѣнието на убеждение, потиснатитѣ народи не ще взематъ и на тоя конгресъ безъ уговорки думитѣ. Ограниченната съ участие то на избрани представители отъ малцинствата само въ държавитѣ, в непринемането на организиранитѣ емигранти отъ отдѣлнитѣ страни е една отрицателна страна и голѣма празнота на конгреса. Потиснатитѣ народи въ Европа, които изискатъ принципа за правото на самоопредѣляне на народитѣ надъ постановленията за държавенъ политетъ вѣрватъ, че само безусловното провеждане на правото за самоопредѣление ще доведе до едно действително „Общество на Народитѣ" и ще съдѣйствие голѣмостьта на европейскитѣ народи, които не може да бѣде постигнѣта отъ представителитѣ на днешнитѣ действующи велики сили.

„За да потвърдя това мое схващане изложенъ отъ наблюденията се подъ румънско господство моя собствена страна Добруджа и добавямъ: нѣкои привърженци на малцинствата въ Румъния се отнесоха съ надежди къмъ правителството на Манъ, обаче политическото и стопанско положение на малцинствата си остана сѫщото подъ тоя правителство, какъвто бѣше при Братиану и Авереску. Противъ малцинствата бивѣ предъ лице на политиката на отнемане собственостьта, на тероръ, на ограбване на непримѣнитѣ народности въ страната: унгари, немци, украинци, бесараби и особено надъ добруджанцитѣ, българитѣ и турцитѣ, макаръ тия чужди национальности да съставѣ 8 милиона, т. е. повече отъ половината на дѣлото население въ Румъния. Прочутата програма на Манъ отъ Алба Юлия и рязката отъ него въ май 1924 г. се увяла само една наборна мажарска спасителна гласовитѣ на малцинствата. Изключителнитѣ закони за румънизиране на новитѣ области сѫ още въ сила. Тѣ се отнасятъ до училищата, по недвижимитѣ и особено до предлаганата аграрна реформа, която и законъ за организация на Добруджа. Спредъ тоя законъ всички земедѣлци и др. губятъ цѣлата своя собственость, ако тѣ не докажатъ тази собственость съ признати документи, а на всички ги признати за законна собствености, оправдата отнемѣ 1/3 отъ земята имъ. Брутвното прилагане на тоя законъ, счетенъ отъ чужди, а сѫщо и отъ румънски юристи, за една нечувана, се „силна дѣтѣ, чрезъ време на жетвата, когато на добруджанския селянинъ се изнемо земдинъ съ собственостьта и плодоветѣ на неговия трудъ. Тия мѣрки на правителството и на неотговорнитѣ фактори имать за последствие не само едно планомѣрно протакване на населението, но то е свързано и съ една колонизация на Добруджа съ съвършено низкостоящи въ културно отношение куцовлахи и банди доведени отъ Македония. Румънското правителство остави оружието въ ръцетѣ на тия банди. Куцовлахитѣ сѫ пегали като тамъкъ товаръ на гърба на населението. Въоружени и покровителствувани отъ властитѣ, тѣ се настанѣвать изъ нѣщата на добруджанцитѣ и вършатъ систематически грабежи на инвентара и добитѣка на селянина. Всѣка година се повтарятъ организирани нападения върху цели села. Често пъти бандититѣ терминиратъ и пакъ насилятъ нѣкое село на мѣлчи, безъ румънскитѣ жандармерия да се интересува за това. Така отъ 8 до 10 май 1926 г. въ третѣ село Кюрчи-Ибуналъ, Кюрчи и Шахинлеръ бидоха избити 25 души. Два месеца по-късно въ селата Сеново и Старо село бидоха наброени 53 убити. На 3 ноемврий 1927 год. бѣха убити 12 души, между които и четири-десетъ годишния Димитъръ Кодевъ, обесенъ по най-жестокъ начинъ съ главата надолу върху разпалѣнъ огънъ, въ присѫтствието на своитѣ близки. Протеститѣ на представителитѣ на другитѣ малцинства въ парламента остриеоха само за изпращането на виетни комисии, които отстраняха доказателствата за тия престѫпления. Даже посещенето на чуждестранитѣ дипломат. представители, на чело съ американския посланикъ не доведе до никакво смегчаване на тия отвратителнитѣ методи. Какво измѣкна Манъ? Нищо. Защото въ нрви на юний т. г. въ цѣла редица села (Чаушъ-Кой, Гераинъ, Чаиръ Харманъ) се извършиха тежки нападения предъ очитѣ на сл. стъта. Мантрегарки бѣха по най-мизерния начинъ повече отъ 30 жени, жени и деца, а единъ нѣмъ и две деца убити.

Добруджанци се обръщаха нѣколко пати къмъ международнитѣ институции, които бѣ създадени и сами се бѣ натрѣбили да брани национальнитѣ малцинства отъ болшинствата. О. Н обаче изглежда, че е забравило тия си задачи. Денационализацията на Балканитѣ се провежда и чрезъ нови и бандитски нападения единъ пресмѣтъ за Балканитѣ нѣщо. Тѣ денационализациятa въ другитѣ части на Европа тоже се провежда надъ национальнитѣ малцинства чрезъ другитѣ християни съ изключение на Германия.

На Балкана, тази стара неспокойна часть на Европа, отъ каквото води началото си последната страшна свѣтовна война, може да се постигне окончателно спокойствие само чрезъ една федерация на свободнитѣ балкански народи. Волята на потиснатитѣ народи въ Европа чрезъ извоюването свободата си може да ги освободи до хроническото изглеждане на всички конфликти.

Въ резултатъ на мирнитѣ договори и части отъ нѣмския народъ, сѫщо тамъ по-

Не чай въ румънскитѣ легенди

Българската преса изнесе, че на тази годишния конгресъ на легалнитѣ малцинства въ Женева отъ името на добруджанци е присѫтствалъ нѣкой си Д-ръ Ст. Ивановъ, който съ своето отвратително поведение на неумение и серилность, е изложилъ тъкмо зле добруджанската кауза.

Когато четеше приготвената му отъ други речь, той не можеше вече да я чете, никой го не слушаше, делегатитѣ се смѣяха, подбутваха и подтрепваха, а председателя Д-ръ Вичевъ хладно и иронично го прекъсваше. Съ това си поведение този г-нъ се е хвердалъ тъкмо много на румънския представитель.

Надъ всичко това по времe на конгреса тази господинъ е билъ поканенъ и присѫтствалъ на чай заедно съ другитѣ делегати отъ Румъния въ румънската делегация въ Женева.

Тия, когато въ Добруджа се пролѣя кръвьта на мирното население, „неговитѣ" представители отишли укъ да изказатъ предъ другитѣ малцинства ужасниятъ денационализаторски режимъ въ Румъния, знитѣ назаравнитѣ за дългоденствието на румънския краль и тирания.

Присѫтстващитѣ като наблюдатели на тази конгресъ добруджанци, които следяха всичко това се засрамиха, възмутиха и напуснаха залата.

Тази ли е г-нъ Д-ръ Пенковъ?

Добруджанци, дѣлото на свободата е ваше собственo дѣло. Махнете социалъ предателитѣ и карнериститѣ, които чрезъ лъжи и заблуждения ви водятъ къмъ примирение съ румънската власть и следователно къмъ затѣгане веригитѣ на робството.

Нощ блиц за социалъ-фашиститѣ

Тъжнотото на пъпешата. — Избранитѣ нейни делегати

На 3.XI. т. г. се състоя второто събрание на Соф. Д-во „Добруджа". За неизбранитѣ пъпи на натрапилитѣ въ дружеството се мнеше решителенъ пъсонъкъ.

Събранието по устройване на нечото бѣше свикано въ залата на нѣкои учителски съюзъ, зала никому неизвѣстна. Неизвѣстно отъ това, поради бѣше измислено само на удобнитѣ на настоятелството хора, а не гоѣйно честь отъ дружественитѣ членове не бѣхе разпратени.

Въ предварителнитѣ разглеждания се съобщаваше, че въ събранието ще се допускатъ само редовнитѣ членове, че сж се взели мѣрки за запазване на реда и пр. (като че ли другъ е не е нито го нарушавалъ).

Бѣхе доведени и специвни полицаи начело съ единъ старшинъ стражаръ, които да пазятъ благоутробнитѣ имъ отъ упрекнитѣ имъ „шепа" Вичевисти „провокатори".

На входнитѣ врата бѣше поставена специвна банда отъ нѣколко заблудени младежи за не допуска да влизатъ Вичевиститѣ. Но... Уви! Всички тѣзи демонични усилия се унищожили напразно. На събранието се стекоха всички честнонаслѣдници сиеоне на Добруджа и презъ стражерскитѣ коридори, специвнитѣ банда и полуотворенитѣ врати, влѣзнаха въ салона, защото тѣ знаѣха, че тукъ е събранието на тѣхнитѣ организация отъ нѣколко самозаблудили се натрапници.

Въ 10 часа салона бѣ претъпканъ.

Ангелъ Стоянов откри съ бранието съ единъ апелъ за мъръ любовь и дисциплина, а самъ ги погази още отъ първия моментъ и както никога до сега падна въ кальта, като доведе момиината на събранието!

Станата разисквания както по дневния редъ, тъй и по директивитѣ на делегатитѣ.

По всички въпроси настоятелството получиваше бламъ. Най-после като виде, че и желязно отъ болшинството, то се принуди да капитулира, като предоставя произвѣждането на изборитѣ на бюро посочено отъ събранието, но пакъ при условия да се гласуватъ въ канцеларията на д-вото. Това предложение бѣше прието само въ първата му часть.

По предложение на председателя избра се бюро подъ председателството на вичевистъ Ив. Тоновъ, но послѣдното остана въ салона и произведе изборъ при пъленъ редъ и тайно гласуване. Гласували 147 члена на д-вото.

Съ абсолютно единодушие бѣха избрани за делегати на XIII ред. конгресъ Д-ръ П. Вичевъ, Дин Генеевъ, Ив. Георгиевъ, Ас. Пенчевъ, Дино Дилянчевъ, П. Тютюнджиевъ, Раф. Тодоровъ, Ив. Тоновъ, Ив. Русевъ и Б. Добревъ.

Недоволно отъ бламъ, който му гласуха събранието, настоятелството звешно съ нѣколко свои привърженици го напуснаха, сигурно да отидатъ да водиятъ конкоритѣ и да имъ се оплачатъ, защото само тѣ останаха да ги „пратятъ.

Ангелъ Стоянов, който бѣше на трибуната, се опитваше да „спасява" положеніето, но не можа, защото бѣше вече късно. Тъй, като не можа да „спасява" положеніето, то се опитваше да „спасява" себе си, но и тъй не можа, защото бѣше вече късно. Тъй, като не можа да „спасява" себе си, то се опитваше да „спасява" своя „авторитетъ",

Добруджанския въпросъ

Предъ II антиимпериалистическия конгресъ

Речьта на Д-ръ П. Бичевъ

Отъ 21 до 27 юлий включително въ Франкфуртъ на Майнъ е сѣстоялъ втория свѣтовенъ антиимпериалистическиятъ конгресъ. Той трѣбвалъ да стане въ Парижъ, але Брианъ е отказалъ да допусне присъствието на представители отъ френскитѣ колонии. Тогава антиимпериалистическата лига се обрѫща къмъ Македонедръ, за го разрѣши въ Лондонъ. Послѣдния пакъ отговорилъ, ще то разреши, але нѣма да допусне представители на робитѣ. Подъ такова предлогъ и френского и английского правителства опредѣлили отрицателно поведение къмъ борбата на народитѣ срѣщу империализма. Безсъмнѣно, че съ свойто поведение тѣ подчертаха своята косвена подкрѣпа на самия империализъмъ.

Изучителя на впечатлѣние-то, за единъ балканецъ, това изключително събрание на потъпканитѣ хора отъ цѣлия свѣтъ, отъ всичкитѣ континенти, но за нашето мнѣние, за да разглеждатъ и разнасятъ при такива начала голѣми народни проблеми. До реалистичния англичанинъ, прагматичния англичанинъ и сентименталенъ французинъ, ние виждаме наредени матови женствени фигури отъ индийския народъ въ сѣтрудничение и въ позата на боментелия майка; студеного и невъзмущающо се лице на китаеца; всичкитѣ и християни сѣ въръчъ тъмно черно лице на негъра отъ Африка и Америка; силно изтъкнатитѣ обличи кости съ дълбоко вгълбнати очи на монголеца и хитритѣ бръзоподвижни очи на близкия ориентанинъ. И всички тия пострадѣлци хора, като представители на своитѣ раси и народи бѣха дошли единично пропити отъ една мисъль, отъ единъ идеалъ да намѣрятъ щѣръ противъ нечовѣшеството за човѣчеството.

Съвременната наука ни учи, че природно не всички раси и народи сѫ приготвени къмъ прогресъ и наука, за де ни доказва фашизма-та теза, че предопредѣлено е едни народи да господствуватъ и да владѣятъ други. Нашетия трѣбваше да бъдете тукъ на тов свѣтовенъ конгресъ, за да разберете всичката фалшивость и тенденция на такова едно учение. Тонова по-изненадвани остатъ отъ досегашната научна система, когато виждате, че ускорено до професора, ученика и общественика отъ бѣлата раса, съ единица, ако не и по-висша компетентность, съ единъ французинъ, англичанинъ, французинъ, французинъ, француз

телен ръководитель на живота. Войната не е нищо друго освен едно съзрялено средство за охрана на тия интереси и за влияниято на сила.

„Отъ тоя режимъ на потисничество и експлоатация страдатъ всички народи по земята. Тъзи последнитѣ съ едно съзнание, което идатъ отъ своя животъ и подъ влиянието на инстинкта за свободно хранение сѣ доведени до борбата срещу своитѣ угнетители. Отъ срещата на тия народи се излъчватъ хора, които обобщаватъ живота и застъпватъ на чело на тия борби. Едно такова събрание на такива представители на потиснатитѣ народи за борба и освобождение представлява настоящия конгресъ.

„Заслужава да се отбележи единъ другъ фактъ, че империалиститѣ не сѣ сами, тѣ иматъ за свой помощникъ въ тѣхната политика на потисничество и експлоатация заблужденията и които свѣтъ всемъжнитѣ реформисти и пацифисти, отъ които най-главни се явяватъ социалъ-демократитѣ и разнитѣ хуманистични лиги. Социалъ-демократитѣ съ свой представители участвуваха въ създаването на жестокитѣ Версайски „мирни" договори и подписваха робството на народитѣ. А днесъ тѣ сѣ най-голѣмитѣ апологи на О. Н. агитирайки въ полза на тоя империалистически инструментъ за обезпрежаването на милиони угнетени народи.

Въ Англия

днесъ управляватъ социалъ-демократитѣ. Шефъ на управлението е Макдоналдъ, който преди да поеме управлението бѣше направилъ известни декларации въ полза на малцинствата, за самоопредѣлението на елзаския народъ. Щомъ пое властьта обаче той опровергна тия си изявления, безъ да се срами да каже, че такива изявления той е правилъ, обаче когато е билъ въ опозиция. Знаи вѣрна ни е мисъльта, че въ опозицията се правятъ декларации за демагогия и заблуждение предъ народитѣ, а на власть се действуватъ противно. Сѣщото се повтаря съ всички правителства. Така и въ Румъния г. Маниу въздигнаа демагогии и заблуждавайки маситѣ, че ще премахне изключителнитѣ закони, ще гарантира правата на народитѣ потиснати народи, а като дойде на власть и той се отказа отъ обѣщаванитѣ реформи.

„Нашо повече Макдоналдъ продължава да съвета слабитѣ и подтиснати народи да се разбератъ съ своитѣ подтиснили т. е. той подръжа, че едно съглесие между вълка и агнето е възможно. Уважаваниятъ нашъ председатель на антиимпериалистическата лига Дженнисъ Максгонъ, който още е и водитель на лѣвото крило на днешната управляваща въ Англия работническа партия, ще бъде тъй любезенъ, да ни обясни, възможно ли е подобно пацифистическо поведение, за да ни доведе до разрешението на готѣмите национални и социални проблеми т. е. по такъвъ начинъ ще може ли да се побѣди империализъма, да се освободятъ народитѣ отъ национаденъ гнетъ и експлоатация и да се осъществи търнистото на социалната правда.

„Споредъ насъ угнетенитѣ народи трѣбва да разбератъ веднъжъ за винаги, че само въ единенъ фронтъ тѣ всички въ общъ, да се съборятъ решение на фашизма, на международната сатрапия и империализма, могатъ да разчитатъ на пълното си освобождение да обезпечатъ човѣшкия прогресъ и мира въ свѣта.

„Ние балканскитѣ народи отдавна вече работиме въ тоя пътъ и за създаването на една балканска федерация.

„Съветската държава

която се управлява отъ комунисти болкото и да е неприятно за мнозина, трѣбва да признаемъ, че внесъ единствена та подърма революционната борба на потиснатитѣ народи, следъ като е позволила на многобройнитѣ национални общности въ нея, по признанието на западни, буржоазни учени, да се учредятъ върху принципа на самоопредѣлението на народитѣ. Тъкмо за това именно и всички империалисти сѣ организирани, жестоки и противоречиви, въ единъ воененъ фронтъ, за да я смачкатъ. На всѣкидѣ за смачкване на национаденъ революционнитѣ движения въ Индия, Китай и др. империалисти действуватъ организирано и неговитѣ нечисти ръце се виждатъ.

„Азъ плача и ще продължавамъ да плача за страданията, икономическото и политическо робство на народитѣ въ свѣта, за неминно пропиваната човѣшка кръвъ!

„Но въ най много плача и ще продължавамъ да плача, не защото народитѣ сѣ нещастни, но защото въ тѣхъ не се изгражда тъй бързо съзнанието, за да се федерираятъ и въ единенъ фронтъ, да смачкатъ и премахнатъ международната сатрапия и свѣтовна империализъмъ, за да установятъ по скоро своето благоденствие, прогреса и мира въ човѣчеството.

„Не край позволете ни да изкажемъ въ унисонъ съ цѣлия конгресъ:

Долу нечиститѣ и окървавени ръце на империалиститѣ!

Долу националния фашизъмъ!

Да живѣе единения фронтъ между всички потиснати народи! Да живѣе борбата за тяхнотo политическо и икономическо освобождение на народитѣ! Да живѣятъ делегатитѣ на втория антиимпериалистически конгресъ!

*

Речьта на Д-ръ Вичева бѣ изпратена съ бурни одобрения. Тя направи особенъ впечатление, че единствена та се изкажа като очертание на жестокия империализъмъ спрѣмо множеството потиснати национности въ Европа. Мѣстната германска преса стана изразитель на мнѣнията на Д-ръ Вичева. Ние ще правдаемъ цитати отъ прецененията на голѣмия демократиченъ и най неродственъ германски вестникъ „*Франкфуртер Цайтунгъ*" и дѣсничарския и въ „*Франкфуртер Нахрихтенъ*".

В-къ „*Франкфуртер Цайтунгъ*" въ бр. бр. 540 и 543 отъ т. г. пише:

„Върху положението на балканскитѣ страни говори Д-ръ Вичева, известенъ у насъ, като идеологъ на федерирането на всички потиснати народи въ Европа. Той изтъкна, че Румъния упражнява единъ начуванъ тероръ главно въ Добруджа, чийто население не би могло само съ собствени сили да си извоюва свободата. На Балкана не съществуватъ проса за малцинствата. Решенията на О. Н. изгорлятъ само прѣтъ въ очитѣ на малцинствата. На Балканитѣ, въ граничнитѣ страни, а даже и въ Елзасъ, имадето германскитѣ училища се затварятъ, господствуватъ смѣшитѣ методи, какъвто и въ колониитѣ".

В-къ „*Франкфуртер Нахрихтенъ*" въ бр. 202 (шесте и осмото си годишно издание) пише:

„Не бива да се пренебрѣгва, че въ лицето почти на цѣлото множество отъ присъствующитѣ разнощѣтни делегати, особено странно подейства, когато единственъ представителя на балканскитѣ народи посочи на факта, че сама Европа има още много да направи, за да туре край на потисничеството върху малцинствата въ страни, които се числятъ къмъ европейска културенъ кръгъ. . . .

. . . . . .

„За потиснатитѣ въ балканскитѣ страни Д-ръ П. Вичевъ говори на дълго, като започна съ едно остро обвинение срещу Румъния, която потиска и ограбва населението въ Добруджа по единъ най-безсраменъ начинъ. Той посочи на опититѣ за францизирание на Елзасъ и Лотарингия, говори върху натиска върху нечиститѣ въ Чехословакия на украинцитѣ въ Белорусия отъ Полша и обвини социалъ-демократитѣ, че сѣ подписали потисничествитѣ договори на антантата. Подобни обвинения отправи той и срещу Мандонилдовото правителство, заради неговитѣ отношения къмъ въпроса за малцинствата"

Противъ конгреса

на легалнитѣ малцинства

Както съобщихме по-рано, нашиятъ главенъ редакторъ Д-ръ П. Вичевъ е присъствувалъ на тази годишенъ конгресъ на легалнитѣ малцинства въ Женева. Считайки и тоя конгресъ, като кръгна на царящата политика за потисничеството на народитѣ, който се поставя за цель да примирява поробенитѣ народи съ дѣржавитѣ поробители и които не допуска да участвуватъ въ него представители на емигрантска или национаденъ-революционнитѣ организации, Д-ръ П. Вичевъ е отчелъ на всички делегати едно дълго изложение въ тая смисълъ. Изложението внесе доста силно смущение въ срѣдата на конгреса и въ срѣдитѣ на О. Н.

Отричайки всѣка полза отъ тоя конгресъ, който се явява едно подделение отъ общата страна на О. Н., което е носитель на заблужденията и пресмѣвания на заробенитѣ на национадености изложението за вѣрния съ конкретни изказания, които само могатъ да бъдатъ вѣренъ изразъ на интереситѣ на малцинствата.

Западната преса хроникира повѣдението на изложението, а Женевския социалъ-демократически вестникъ „Le Travail" помѣсти изцѣло цѣлото изложение на Д-ръ П. Вичева, въ-рекки че бѣше много дълго.

Въ нашия брой ще напечатаемъ тоя твърде интересно и наболѣло изложение, което идва да допринесе твърде много за очистването съзнанието на поробенитѣ на Балканитѣ, отъ всевъзможни шовинистически остатъци.

Четете вестника „Свободна Добруджа"

Побойници!

Натранницитѣ въ Соф. Д-во „Добруджа" бламирани по всички линии, озлобени и безсилни наѣдно, изхвъркаха да стоварятъ вся по-дръжки и навлани, какъ напитатъ и на побойца.

Миналата година множина добруджански бѣки подали „заявления да бидатъ записани за членове на д-вото.

Нѣкои отъ тия заявления бѣха „изгубени", въпреки, че бѣха подадени лично на секретаря на д-вото Г. Казандживъ.

„Изгуби" се тогава и заявлението на Ас. Пенев, защото вѣроятно-нъ се явилъ „неблагонадеждинъ". Притеснени до стената въ организационното събрание, и вото се съгласи съ факта на членството на Пенева и ето цѣла година отъ тогава никой не правеше въпросъ за неговото членство.

Когато обаче, стана въпросъ за свикване на събрание за избиране делегати, заговорка се, че Пенев не е членъ на д-вото. Дочуръ тоа на 26 X той отива въ канцеларията на д-вото да уреди членството си. Тамъ секретаря Г. Казандживъ и др. категорично му заявяватъ, че трѣбва да прави де нова заявление.

Той се съгласява и подпъ-ня заявление подписано отъ 4 души преброчитани. Когато обаче изтъ 5 часа отива въ канцеларията да поднесе това заявление, секретаря на д-вото Г. Казандживъ се изхвърля въ-рху му и му нанася нѣколко удари. За постъпката си тоа побойникъ ще ним да отговори предъ съда. Нашъ дългъ е обаче да нанемъ ной е тоа бабаитинъ.

Името на Г. Казандживъ въ добруджанското движение е известно само съ ефердиняняъ.

Той е който като магазинеръ въ журналистическата вселяция и обръ и заедно съ другъ и поведоха до фалитъ.

За него миналата година доверено лице на И. К. Младенъ Петровъ изнесе, че като секретаръ на д-вото е злоупотрѣбилъ 7.000 леви отпуснати отъ д-во Червенъ Кръстъ.

Той е братъ на Б. Андреевъ и е единъ отъ известната нечова банда, която не ведъ-нъ е бивала изправена предъ властитѣ да отговаря за издаване фалшиви паспорти и др. Той е, за когото председателя на дружеството Ангелъ Стоянова заяви, че си подава оставката, защото не може да работи съ секретаръ, който злоупотрѣбява д-вени суми.

Най-после Г. Казандживъ по произхождение е румънецъ, защото найпъ му и дчесъ говори въ кѫщи само румънски.

Въ-рху него презъ 1926 г. по поводъ известната афера Хризико, бѣше правено сѫзнание, че е лелентинъ на румънската легация. Натисканото му около въ-рховетѣ на организациятa идватъ да засилятъ тия сѫмнения.

Ето това сѫ то „патриотитѣ" които за името на „Добруджа" навлекоха побойца и които сѣ оръжиравя ръководствата на добруджанската организация.

Мандашьта е авангарда на освободителното движение. Тя не бива да бъде сплашена въ своето органа заплашено разкритие.

На тринадесетия конгресъ трѣбва решително да се осъди разколническата позиция на И. К. по младенския въпросъ.

Бѣгъ за протоколитѣ

въ окопийската и сия

Въ миналия брой на-ва изнесохме скандалния фактъ съ опита на окопийската и сия да отнеме застроеното мѣсто на побруждавания В. Василевъ. Сега ще изнесемъ единъ нечуванъ произволъ. Още отъ 1922 година на бежанеца Йорданъ Даневъ е отпуснато мѣсто за постройка. Поради начерпване на кредита обаче парк не сѫ му отпуснали и постройката му остана само съ основи.

На 27 IX т. г. и-сията е държала протоколъ съ който отнема това мѣсто и го дава на другъ. По сѫщото и-сие пристигатъ отъ Румъния и майката и бащата на Данаев, които му помогнали да довърши постройката, защото нѣма къде да се подслонятъ.

Научила за това окопийската и-сия двѣ нареждане да се събори постройката която вече е била абсолютно довършена. Така на 24 X постройката е била съборена до основи, и съ писмо отъ сѫщата дата столичното общинско управление нареждѣ ще не се събори, понеже е спорна.

До кога ще продъ-лъжаватъ тѣзи произволи г-да? Стига сте се гаврили съ нещастните на бежанцитѣ.

Средъ емигрантитѣ

Болкитѣ, нуждитѣ, разбиранията на емигрантитѣ най-добре се разбиратъ и чувствуватъ само когато се отиде срѣщъ тѣхъ. За тази цель бѣше направена една широка обиколка отъ страна на „Своб Добруджа" отъ Дино Далакчиевъ въ Разградско, Кемиларско и Балбунарско, кѫдето сѫ направени повече отъ 20 събрания. Въ сѫщото време се направи обиколка въ Варненско, Провадийско и Ново Пазарско. Нашитѣ представители сѫ били посрещнати и изпратени най радушно и задушевно отъ целокупната емиграция. За нуждитѣ, тегглата и неволитѣ на тия наши братя, гладуващи изъ Деливорнена ще дадемъ подробни сведения въ идущия брой.

Необходимо поправка

Въ статията ни по убийството на Македонския революционеръ Г. Бамдаровъ — „Вслушайте се най весле", печатана въ брой 62 на в „Свободна Добруджа", стр. 4, редове 6, 7 и 8 отъ долу, колона III, е допустната грѣшка, която напълно изкѣвя мисъльта ни. Вместо: „Мина времето, когато македонския народъ се считаше български", да се чете: „Мина времето, когато македонския народъ се считаше българскиѫ".

Кандаревскъ

НАЙЧО СТРЯШИМИРОВЪ

счетоводитель

приема да обезпрежда

презъ свободното си време

счетоводства въ малки

предприятия изъ всѣкакви

стопански отрасли

срещу скромно вознаграждение. Работа акуратна и книги редовни. Референции отлични. Запитания телеф. № 53—92 или писмено до сѫщия ул. Пиротска № 60 — София.

София—Печатница „Съгласие"

София, 23 декемврий 1929 год. Брой 65

СВОБОДНА ДОБРУДЖА

СЕДМИЧЕНЪ ВЕСТНИКЪ ЗА НАЦИОНАЛНИ ВЪПРОСИ

Абонаментъ
В Румъния 80 ле
В Чехословакия 160 ле
В Франция 2 фр.

Обявления:
... ле на ст.

Записване на абонаментитѣ се придружава съ сумата

Адресъ „Св. Добруджа" — София

Главенъ редакторъ
Д-ръ П. Вичевъ
Телефонъ № 4575

Докъде стигна поденето

...ни повече отъ ... започнахме изъ... в. „Свободна ...", за да се бо... ... безпощадната ... движение и про... ...ия се банди... ...войто висшелити... ...ружанската орга... ...ия предъ обществено... ... Българія и ... въ собственитѣ ... среди, слѣдъ ... интелигентскую... ...ристи опрени въ ... нашашка вой... ...ность, инсенираха ... агентати и убий... ...вътрѣшни туи насъ ... на властьта, за да ... преследвани, арес... ... и тормозени.

Когато начаскиряхме ...пропагандата роля ... О. Н. и на нитѣ сл... ...ко за О. Н., кон... ...ниитѣ малцин... ...ономитѣ дру... ...ито сѣ кредия ...бединитѣ, голѣми и ...ипериалисти, за да ... насилническитѣ ... договори и все ... на затягане на ... потисничество ... робскитѣ финансови и ...ономически ве... ... на десятки милиони ... се позволяхме ...ствуване тия общества ...ната и заблуждения ... лъжи, на все... ... агенти на побѣ... ... и насилницитѣ ... единъ циничесъ ... и съ едно безсо... ...ство се лига... ...реситѣ на по... ...ди, подъ... ...тъкъ празни на... ... въ това време ...ата, обезпомотава... ...ра, убийствата и ...ата върху лич... ...ективни права ... на бѣдните за... ...ди, все повече ...ва.

...а се всички тъм... ...полза се неве... ...ѣ мнѣшлина ве... ...елементи, а тър... ...интереситѣ на ...добруджанската на ...ивака сълзи за... ...тѣ оскърбления, ... нанесли на тия ...ни" и „велико... ...трапи.

...ние плеврираме, ...рирме очитѣ на ... и да чуятъ глу... ...трѣбва организи... ...рана и смѣла борба въ единенъ фронтъ на всички потиснати народи срещу фронта на потисници и империалисти, насъ ни обвиняка въ незнигане лозунги на третия интернационалъ Съдържанието на думитѣ „единенъ фронтъ" го изчерпваха съ конспирация.

Когато миналата година слѣдъ изваването на власть въ Румъния на Национални-цариститѣ, ние казахме, че положението въ Добруджа нѣма съ нищо да се промѣни, че и новото правителство на Манлу ще продължи режима за колонизацията и денационализацията и че единственото спасение е заложено въ организирането въ единенъ фронтъ на цѣлото добруджанско население, безъ разлика на народность, езикъ и вѣра и въ федерирание на всички потиснати народи, сжшитѣ тия наши противници, въ Шуменския конгресъ възвѣстика и *подкрѣпиха настоятелната моя грижа на Румъния, а моя обвиняка за предатели и противоустояни и твърде инцидентно на мислитѣ*.

На завѣрващия Разградски конгресъ съ сжшото тупе и безочливость, тия наши противници предлагать и прокарватъ резолюция, въ която четеме за обединение на потиснатитѣ народи въ Румъния и още *предлагане* на румънското правителство *да заплатяло по-голѣми мери българскитѣ училища и черкви* (в.
олефициерска защита", бр. 575 стр 4).

Значи до тамъ стигнаха социалъ-предателитѣ и чужнитѣ агенти въ своето падение, за да рекламиратъ суми, за да не се учи и черкува българското население въ Добруджа на своя матерень езикъ. И се надиратъ голѣми „патриоти" но облечени въ власть, които даватъ на тия хора съдействие и си покровителствуватъ.

Сѣдете, кой е предатель на националното добруджанско освободително движение.

Д-ръ П. Вичевъ

Четете вестникъ „Свободна Добруджа"

Демаскиране потисничеството

въ конгреса на малцинствата

Какъ трѣбва да се води борбата за освобождение

Въ миналиятъ брой съобщихме, че нашиятъ слѣпенъ редакторъ *Д-ръ П. Вичевъ* е включилъ на делегатитѣ на състоялия се на 26, 27 и 28 августъ т. г. въ Женева конгресъ на малцинствата, едно мотивирано изложение върху режима на политическото и икономическо робство надъ народитѣ, устроено съ Версайскитѣ договори и подкрѣпено отъ побѣдителитѣ, голѣми и малки империалисти.

Изложението разобличаваше лъжитѣ на тая съставена конгресъ и направи голѣмо впечатление въ всички срѣди. То бѣ отпечатано изцѣло въ органа на социалъ-демократическата партия въ Женева „*Le Travail*", и намѣри отзвунъ въ пресата въ всички западни държави, главно въ Германия, Унгария и Елзасъ.

Ние предаваме тукъ цѣлото изложение.

До делегатитѣ на VII конгресъ на малцинствата въ Женева

Като единъ отъ инициаторитѣ на национално освободителното добруджанско движение още отъ 1913 г., и въ качеството си на главенъ редакторъ на в. „*Свободна Добруджа*", въ си позволяваме да ви направя следното изложение:

„Сѣдмогодишна война отъ 1914 до 1918 г. наложена отъ империалистическитѣ сили въ нѣмъ то умъ да нашиятъ неизкаренени права и за освобождение на потиснати народи, се завърши съ Версайскитѣ договори, въ основа на които Европа се разроби, разпредѣли и преустрои изъ основа. Окончрили се едни държави, за да се учеличатъ други и да се съзидаватъ нови. Тази новъ редъ на нѣщата се съ зададе твърде произволно, даже брутално, чрезъ заплашване и насилие и противъ волята и интереситѣ на десятки милиони хора. Принципа за самоопредѣлението на народитѣ, издигнатъ отъ председателя Уилсонъ, бѣ изроденъ отъ империалиститѣ и използванъ за демагогия, за да бѣдатъ заблуждавани народитѣ и плѣнени съ разрушителната война. Въ действителность истинскитѣ причини на войната бѣха различнитѣ и конфликтитѣ между империалиститѣ, желѣйки да завоюватъ нови области и да завладѣятъ нови пазари. Свѣтъ производството и потребяването на силно развититѣ индустриални държави; разширението и заострянето протекционната система; повишението на митническитѣ тарифи отъ Франция, Съединенитѣ Щати и Англия въ колониитѣ, за да отстранятъ конкуренцията на производнитѣ отъ Германия, Австро Унгария и Италия продукти; надмощието на Англия въ всички морски пътища, тесниени и стратегически пунктове. —

Това сѣ истинскитѣ причини

на катастрофалнята война, която унищожи милиони хора, разсипа милиарди богатства, спрѣ цивилизацията и прогреса, разстрои напълно икономическия животъ, наложи всѣкви контрибуции, репарации, тежки финансови тежести и съсипателни данъци. Тая народитѣ се хвърлиха въ дълбока социална криза, упадъкъ, страдания и мизерия.

На другата страна на недалеченъ на минадие да бѣдатъ защитени права, които да се дадатъ свободи. Напротивъ, други народи икономически и политически се заробиха националнитѣ конфликти се изострихъ и въ нова на кривдата съзидаде се единъ режимъ поистокъ по отношение правата и свободитѣ на народитѣ. Демократическата подъ всевъзможнитѣ си очарования очертаниедиесъ не се престава подъ формата на нови политическо-икономически теории и доктрини, за да се оправдае потисничество недъ колективитѣ. Фашизмъ на Мусолини, който упражнявать почти всички правителства, подъ най-разнообразна форма, даже съ тероръ и убийства е най-характеристичеотоза империализма въ новото време.

Частно за Балканитѣ, войната се зъ като единъ изразъ на шовинизмъ, икономизмъ за хегемония на балканскитѣ правителства, подкрѣпени отъ великитѣ сили, нѣкога отъ Русия и Австро Унгария, за да завладѣятъ Балканитѣ, движени отъ максимилистическия принципъ „Разделяй за да владеешъ", практикувани сѣщо отъ Англия, Франция и Италия. Следователно вмѣсто да видимъ свободата на Македония, Хърватско, Добруджа, Тракия, Косово и т. н.,

ние присъствуваме на единъ режимъ

на пълно подтисничество и на значително икономическо разорение на балканскитѣ народи, които сѣ сведени до полуколониалнии. Днесъ империализмъ разкрестрѣ всичкитѣ си сили върху Балканитѣ и цѣлия свѣтъ.

Днесъ империализмъ се налага върху всички жизнени сили на народитѣ и продължава разрушиваните си роли, чрезъ войнни срѣдства и фашизмъ, създаде недоволство вредъ народитѣ, като унищожава всички права и свободи.ديلегатитѣ на г. Бриенъ, френски иръ на външнитѣ работи, напрежени въ едно заседание на съвета на О. Н., отрѣчиха на потисканитѣ народи правото, не се борятъ за свобода, като инъ се противопоставяше принципа за суверенитета, но свѣдѣре се сено въ подъ на побѣдителитѣ, всѣто ясно откриха новата тоза на империализма, за унищожение правата на народитѣ, за ѝ бѣдатъ потисканъ и денационализирани.

Днесъ национализма гнетъ въ Европа е много по-голѣмъ отколкото преди 1914 г. Тогава съществуваше политическо и икономическо потисничество, но сега сравнително то е много повече засилено, но тежко и се провежде съ много по-мощни срѣдства, какъвто никога не сѣ били познати. Въ времето преди войната, потисканитѣ въ Австро Унгария народи и на Балканитѣ успѣха, да обединятъ своитѣ усилия за борба къмъ автономия, в дори и за пѣлнто си освобождение.

Днесъ се отказа на народитѣ правото да се борятъ и се защитяватъ. Нѣкога малцинствата имаха правото да ся учатъ, пишатъ и молятъ на свой матерень езикъ. Различнитѣ народности въ Турция и Австро-Унгария се стремѣха, чрезъ своитѣ културни институции, да получатъ автономия и пѣлно освобождение. Слѣдъ войната

изнесоваинитѣ права съ английската и френска

революции се отказватъ на другитѣ народи. Нѣшо по вечѣ, всѣка борба за свобода се таксува, като конспирация. Могатъ да се посочатъ мнозинство примѣри, между които:

Въ Елзасъ и Лотарингия

правителството на демократическия центъръ на г. Поанкаре, отказа на нѣмцитѣ да се учатъ на свой матерень езикъ; отказа се не елзаски признатото право по международнитѣ договори, да получатъ френското подданство, като гя групиратъ на четири категории, подобно на животнитѣ. Френското правителство преследва автономистическата идея, инсценирѣ нанустено процеси, за да сѣмиде автономиститѣ.

Полската държава,

съзадена слѣдъ войната, обхвана Горни Силезия, една голѣма часть отъ Украйна и др. съ едно население отъ украйнци, нѣмци и литвинци около 10 милиона. Тѣ отнаха на тѣзи чужди населения правото, да се учатъ, говорятъ на свой матерень езикъ. Чрезъ изключителни закони и административни мѣрки, противни на духа и текста на договорнитѣ за покровителство правата на малцинствата, които и на международно право, полскитѣ власти задавдоха всички украйнски и нѣмски училища и католицизирахъ черкватѣ имъ. Независимо отъ тоа, аграрнитѣ реформи, създадени

унъ подъ бюлото, да се удовлетворатъ известни социални нужди въ действителность се провали, като една изключителна политическа мѣрка, която имаше главна цель *да разори икономическа мощ на малцинствено население, за да го по-лесно подчини на осмаломощния религиозен на доминация*. Систематичния терорь, ареститѣ и убийствата, които периодически се извършваха най-вече въ селенитѣ, кѣдѣ отваряха една възможности и сеядаха политика отъ полското правителство, *прикрито* отъ имперialистическитѣ сили: Англия и Франция, както и отъ О. Н. за да сплашатъ нѣмцитѣ, украинцитѣ и литванцитѣ. Недостигнатъ единъ държавенъ отъ г. Залески въ О. Н. срещу правата на нѣмскитѣ малцинства отказвайки имъ правото да се борятъ за своята свобода (случая съ Улицъ), на

огнрили единъ безнаказуленъ шантажистъ въ имперialистическитѣ

и тѣхнитѣ сателити, за отричане всѣко елементарно човѣшко право.

За г. Залески *да се борятъ за права и освобождение на потисканитѣ народи, е а л о правителство*. Право въ случай, че нѣма никакъвъ разликъ между тоза, така казано поддателство и чувството за свобода у потисканитѣ народи и че *никѣдѣ няма е да се прокара граница между тѣзи два чувства*.

Чехословакия, която е единъ изкуственъ създаденъ на голѣмитѣ имперialисти съ опредѣленъ цѣлъ, обхвръща сѣщо тъй множество различни национални, които волѣ никога не бяха предварително консултирани и за чиито искания не е държано сметка. Въ нея, както и другадѣ сѣ събрани народи, около 7 милиона — нѣмци, украинци, унгарци, словаци, поляци и др. По мирнитѣ договори, Чехословакия е задѣлена да дадѣ автономия на подкарпатска Украина. Но десетъ години вече се изпълнява, безъ тоя предназначение, да бѣдѣ осмислено, дори и въпреки формалнитѣ декларации на предсѣдателя Масарикъ. Множество оплаквания сѣ отправени до О. Н. по тоя случай, но безъ никакъвъ резултатъ. Тоя показва съществуванието на една система *на лъжа и заблуждения*, съ която се мамятъ подтисканитѣ народи и националнитѣ малцинства.

Преголѣмото увеличение на

Румъния, чрезъ поглъщане на Трансилвания, Буковина, Добруджа и Бесарабия, и обхрна въ държава — конгломератъ. По настоящемъ въ Румъния има повече отъ осемъ милиона народни националности, като унгарци, нѣмци, украинци, руси, българи турци, сърби и др. Нѣма друга страна, която да обхръща толкова чужди националности. Но режимътъ, който се упражнява по отношение на всички тѣзи националности говори за годѣнатъ режимъ въ настоящо време и не прѣвасъ въ най-черните епохи отъ средниятъ вѣкове. Тамъ въ Румъния, при противоконституционни закони противни на вѣрвайданията на договора за покровителство на малцинствата, се ограбватъ имотитѣ на нѣстинитѣ граждани, преследватъ, битъ и даже убиватъ индивидуално или масово народното население и тѣзи верноподанни.

Да посочимъ нѣкои отъ тѣзи закони:

Закона за сигурностъ на държавата, приложенъ на *подвластнитѣ народи*, които не ли тѣзи народи сѣ отговорни за войната.

Закона за народната просвѣта, спорѣдъ който се отнемѣтъ правата на потисканитѣ народи и национални малцинства, да учатъ своитѣ деца на матерния си езикъ, като ги подлагатъ на множество предварителни формалности и контролъ отъ *държавата*. По тоя начинъ се затворихъ училищата въ окупираниятѣ области. *Въ Добруджа, населена гъсто съ българи и турци*, нѣстното население нѣма вече свои училища на свой единъ въ селата и малкитѣ градове.

И тука, както и другадѣ, аграрната реформа е единъ изключителенъ законъ, съдаденъ да служи за политически цѣли, за денационализацията на окупираниятѣ области.

Но тоя, които е абсурдно, то е прилаганото на единъ специаленъ законъ, за да се ограбяхъ населението въ Добруджа, — на тѣзи наречения *закона за реформа*, *на малка области*. По признанието на авторитетни юристи въ Европа, а сѣщо тъй и въ Румъния, *тоя е единъ уникаленъ* законъ въ настоящо време. Тоя е единъ дерогиенъ не всѣко реално и лично право. Въ основа на тоя законъ, недвижимитѣ имоти на добруджанскитѣ граждани се декларираръ, като държавна собственость и тѣхъ държавата задържа за себѣ си единъ трета отъ земитѣ, за да организира дървенъ фондъ, за мъждинѣ на колонизацията. Но имъ нѣщо по-ново. *Конфискуе се земята преди жетвата, т. е. то се конфискуе заедно съ реколтата*. По тоя начинъ се ограбва и труда на потисканитѣ народи и националнитѣ малцинства въ Румъния.

Колонизацията въ Добруджа отъ чужденци довежданитѣ отъ разнитѣ краища на Балканитѣ, се извръшъ сѣщо тъй съ *намѣрението да се денационализира Добруджа*. Произволно ги настанятъ, даже съ заплашвания и съ сила въ къщитѣ на българитѣ или турцитѣ, като имъ даватъ и всичкитѣ правѣ свободно да разполагатъ и безотговорно съ всичкитѣ имоти и инвентаръ на потисканитѣ. Множество нещастни сѣ провокирани, които сѣ завръщали съ формени бонеи и убийства.

Отъ друга страна установенитѣ изключителенъ режимъ подкрѣпянъ отъ администрацията, които е съставенъ въ голѣмата си часть отъ декласирани елементи, сѣ характеризира съ терорь, кражби и периодически убийства. Тоя лѣто е изнасилено и убито населението въ селата Чаушъ-кьой, Гарвенъ и Чаушъ-Харманъ. Всичко тоя се извръшъ въ изпълнението на единъ планъ, предварително обмисленъ за обезлюдяването на Трансилвания, Банатъ, Буковина, Добруджа и Бесарабия, за денационализацията и асимилацията на разнородитѣ националности.

Сърбия се много увеличи

слѣдъ войната. Тя сѣщо тъй обхръща различни национални: около осемъ милиона: македонци, хървати, албанци, черногорци и т. н. Тѣзи множество народности сѣ поставени по договорнитѣ „Сенъ-Жермаенъ" и „Трианонъ" подъ управлението на едно малцинство, което държи властъта съ *средствата на диктатурата*, унищожение личностѣ и реални правѣ на тѣзи национални, тероризирѣ ги, съдѣйки изнуствено процеси, преследва водачитѣ и извръшва масови убийства.

Чрезъ аграрната реформа прилагана най внимателно сѣръ но мѣстното население, всѣка се земята, за да се даде на държавни чиновници Македонския народъ нѣма *нито училища, нито черкви, нито културни институции, нито политически права*. Въ основа на Женевската конвенция, изпъква се македонското население. Тѣхнитѣ имоти сѣ конфискувати въ полза на Сърбия и Югославия.

Въ Косово насилѣ

анексирана область отъ Югославия, има около единъ милионъ албанци. Сръбскитѣ шовинисти използватъ всички средства сърбизо мѣстното население, за да го изтласкатъ отъ родното му сѣнище. Косовското население, както това отъ *Чомория* въ Сърбия, е подложено на единъ двоенъ режимъ: отъ една страна то е повърнато на една икономическа експлоатация, а отъ друга на едно политическо преследване и множество убийства. Презъ послѣднитѣ десетъ години избити и изгорени сѣ повече 2692 косовци.

Въ Хърватско населено

съ едно различавашо се отъ сърбитѣ население, съ едно висока култура и поставено при една неизобразима техника робия. Спомнаме случаи, при какви условия бѣше убитъ популярния шефъ на хърватския народъ Ст. Радичъ и неговитѣ двама колеги. Днесъ Хърватско е превърнато на единъ затворъ за хърватитѣ.

Черна Гора, преди войната независимата държава, бѣ анексирана съ сила къмъ Сърбия, сѣдѣ войната, противно на волята и желанията на черногорския народъ, съ сѣгледъ да се образуваѣ *една голѣма държава, способна за империалистическитѣ цѣли*. Отъ тогава черногорцитѣ сѣ изложени на едно ужасно асимилация.

За да се *заслепятъ* различнитѣ между България и Сърбия, голѣмитѣ сили, отнасяхѣ една часть отъ България съ средоотѣ Цариградъ и Воонедградъ, и тоя чрезъ силата и противъ волята на населението, което е поставено на капризитѣ на сръбскитѣ шовинисти. И туй, както другадѣ се прилагнуха сѣщата система на нефинансиращи имотитѣ, терора и убийствата. По тѣзи причини една голѣма часть отъ населението напусна своитѣ огнища и бѣгѣ въ България.

Въ Тракия, която сама

съставлява една географическа и икономическа единица, добре разграничена за да формира една отдѣлна държава, се раздѣли *съобразно съ желанията на империалистическитѣ цѣли* и поставена подъ гръцки, турски и български режимъ. Населението на Тракия е поставено подъ една голѣма жестокость непозната въ свѣта. То е мертвувано съ специалнитѣ договори въ Женева. То е пренасено, като добитъкъ спорѣдъ желанието на сатрапитѣ.

Албания, която днесъ съ

станѣ една независима държава не спорѣдъ желанието на албанския народъ, но на противъ, спорѣдъ съображенията на голѣмитѣ сили и главно Италия, трѣбва да сѣ чуе на тая послѣдната за tête de pont, за да се неси въ мисията на балканскитѣ държави.

Чрезъ единъ специаленъ договоръ, Англия, Франция и Япония *дадоха мандата на Италия*, да се бѣрка въ албанскитѣ работи. Нѣщо повече. Спорѣдъ сѣщия договоръ Италия получава пълна власть да *интервенира въ Албания* всѣкога, когато тѣ пожелѣ. Така се отваря вратата за Италия, да се неси въ балканскитѣ работи, да поахранва интриги между разнитѣ народи и да насѣрчава различнитѣ и конфликтитѣ за една нова война.

Отъ друга страна, въ резултата на тия балкански условия явяватъ се непрекъснато търкания, конфликти и инцидентѣ по разнитѣ граници и области, особено между България и Югославия. Дзетѣ правителства мислятъ, че тоя ще може да се разрѣши проблемата. Тѣ не искатъ да разберятъ, че едного и другото играятъ, много или малко, ролята на агенти въ политиката на имперialиститѣ, нѣкога на Франция, други пѣть на Италия, но всѣкога въ вредѣ на балканскитѣ народи.

По настоящемъ, балканскитѣ народи сѣ поставятъ въ едно плачевно положение и напълно зависятъ отъ голѣмитѣ имперialистически сили въ финансово, икономическо и политическо отношение. Тѣзи сили доставятъ балканскитѣ народи подъ свое настойничество, като не ли сѣ кендѣрни деца, за да сѣ управляватъ сами. Така тѣ сѣ третирятъ, като полуколониални народи.

Между т о в а съществуваѣ единъ начинъ за балканскитѣ народи, да сѣ освободятъ отъ това настойничество — *само е да сѣ разберятъ помежду сѣ и да образуватъ една федерация* на всички освободени и напълно свободни балкански народи.

Италия,

която е една голѣма сила и която е сложила свои подписъ върху договора, който осигурява протекцията на малцинствата, *отказа сѣщо тъй да дадѣ тая протекция* на около 500,000 словенци и 200,000 нѣмци живущи въ Италия. Г-нъ Мусолини е декларирал много пѣти, че не ще позволи никому да сѣ бърка въ работи, които интересуватъ само Италия.

Въ Бретания, въ Корсика, въ Фландрия и въ Македония, френското и испанско правителства на свой редъ отказватъ да признѣятъ икономическо, административни и културни автономни правѣ, искани отъ населенитѣ въ тѣзи области. Напротивъ, тѣ преследватъ езика и традициитѣ имъ.

Може да сѣ каже, че на всѣкѣдѣ, *въ цѣла Европа сѣществува единъ всеизвестенъ отъ отдаване на правата на народитѣ и малцинствата*. Една серия отъ закони и идентични административни мѣрки преследватъ цѣлѣта за икономическото и политическо потисничество и денационализация. Искѣ сѣ кажѣ, че на тия народи и малцинства до едно неспособна маса да сѣ противятъ на имперialистически цѣли и на подготовката за война.

Отъ дълго время вече, потисканитѣ народи отъ национални гледна точка, сѣ осъзнѣли необходимостта да разсиротъ противъ тая система, за да могатъ да сѣ запазятъ. Но какъ и по какви пѣтища?

Пѣтищата и средствата признати отъ нашия конгресъ не сѣ виждатъ, че

отговарятъ напълно

на системата на имперialистическитѣ сили, които цѣли икономическо унищожение и политическо потисничество на разнитѣ национальности. Тоя ни показва, че трѣбва бързо да сѣ потѣрятъ други средства, въ нашетѣ сѣ гони желѣтѣ да сѣ уважаватъ правата и интереситѣ на потисканитѣ народи, т. е. отказа сѣ *да сѣ калерятъ другите клаповѣ върху болата за самоопредѣляние на народитѣ*, за да могатъ тѣ сами да поемѣтъ грижитѣ на своитѣ интереси и свободно да сѣ управляватъ.

Осемъ тоя, нашиятъ конгресъ прегледа ще бѣдѣ съставенъ отъ представители на малцинствата въ рамкитѣ на закономѣ. Увы! Тоя сѣ спорѣдъ теория на имперialиститѣ, че малцинствата трѣбва да бѣдатъ „послушни, за да не страдатъ; да не протестиратъ, когато сѣ отнемѣтъ, тероризиратъ и убиватъ, да тѣрпятъ и мѣлчатъ, когато, до като ги изтребятъ и ликвидиратъ. Ето това е казано на Мило Франко, на Чемберлѣнъ, Бриянъ и на всички други представители на потисканитѣ и малки имперialисти.

Нѣщо повече. Нашиятъ конгресъ официално прикрива подлостьтѣ на малцинства спрѣмо представителитѣ на тѣхнитѣ ренкъ, отказвайки да приемѣ на редовнитѣ представители на националнъ - революционнитѣ организации, такъвъ, какъвъ, съществуващи конспиратори, е било опасно за потисканитѣ. Напълно тоя се отнасѣ на националнъ - революционнитѣ движения и потисканитѣ. Не добре разбиране, че тѣ сѣ не могатъ да бѣдатъ отъ дъмократическитѣ, ако не щѣ и тѣ да действуватъ друго нѣщо. Имъ завинтѣ страхъ и колебанѣ, направлѣнъ въ решенѣтѣ на а не интереситѣ и стремленѣтѣ на потисканитѣ народи и малцинства. Тоя говори за една голѣма слѣпотность отъ страна на различнитѣ правителства и решенѣтѣ на конгреса ще бѣдатъ приемѣни повлияни отъ нѣкои отдѣлно бѣлѣто на бѣдѣщия конгресъ, който

представлява повечѣ интереситѣ на потисканитѣ

отколкото на потисканитѣ и на малцинствата.

Да бѣдѣшъ повѣренъ спрѣмо едно правителство, значи да бѣдѣшъ лойленъ спрѣмо неговата политика, която то е усвоилъ или най-малкото е йе подпишилъ. И понѣкога тая политика е въ действителность политика на обезправяване на потисничество по отношение на разнитѣ национальности, но, безъ колебание, да се заключи, че *единъ конгресъ, който е приелъ такъвъ програма е конгресъ, който е дѣлъ да подкрѣпи и оправдае системата на потисничество — робия на милиони малцинства и демократическитѣ принципи на всичкитѣ цивилизовани народи и малцинства*. Очевидно е, че мислѣнѣ, че нашия конгресъ ще дѣйствуваѣ безъ мислѣнѣ, че тая по отношение обезправяване отношѣ на нашѣтѣ и интереситѣ на потисканитѣ народи. Но сѣдѣ да е прибѣгнѣ, че ще сѣ приемѣ задъ единъ конгресъ на малцинствата, тоя ще кажѣ: сѣдѣвашъ нѣкоѣ за борба въ полза правѣтѣ на малцинствата, когато на сътрудничѣ съ потисканитѣ правителства, въ тѣзи та система на сатрапия и нашонѣна на потисканитѣ народи и малцинства. Тоя е наше ошѣ, че сѣ върши политика за сѣтѣка на тѣзи интереси, за да сѣ постоѣ заблуждѣватъ обезправѣнитѣ, като сѣ хвѣрватъ въ прѣмѣ нѣщенѣ. Една подобна политика е престѣлна, защото е практѣка та възѣрѣна всѣкѣ нѣнѣтѣ и денационализацѣтѣ заробенѣтѣ народи.

Защо не сѣ приемѣтъ въ конгреса представѣтѣлѣтѣ на нѣ ционалѣ-революционнѣтѣ и ганизацѣѣ на потисканѣтѣ

...ито открито се борятъ ...режима на потисника... ...и за пълното освобож... ...ърху базата за само... ...ние на народитѣ?

...е се отказа на пред... ...ставитѣ на емигрантите да ...съединятъ изъ кон...

...ди ли тѣ естественитѣ представители

...ритѣ братя, отъ срѣдата ...ко сѫ малѣли, защото ...ще открити и упорити ...бата противъ потисни... ...ѫ отъ да извоюватъ ...тѣ права и свободи?

...ашнитѣ отвѫтъ вие пре... ...21 милиона потиснати ...минитѣ да бѫдатъ пред... ...а и да се борятъ, въ ...ъ срещу асимилиранитѣ ...ционализацията. Това ...е, че вие искате да ...те глухи изъ исканиятѣ ...ителитѣ на потисниятѣ ...роди и малцинства на ...нитѣ, които се стремятъ ...обираниятъ срещу об... ...система на унищожени...

...да могатъ народитѣ да ...лагатъ сами съ себе си, ...бно е щото дѣлото на ...ите за успѣшната борба ...чина изключително въ...ѣшнитѣ плещи. Това ще ..., че на чрезъ демогогията ...трудничеството съ потис... ...ѣтъ ще се дойде до евро... ...о освобождение, но на... ...ъзъ, чрезъ следователно на ...ѫ добре обяснена и ...ъзвана, по какво всички ...ствени народи и малцин... ...а да се организиратъ, за ...победятъ гедемонитѣ на ...ма на тероризма, конфис... ...ата, асимилацията и де... ...ционализацията управители... ...ъ всички голѣми и малки ...ствени.

Следва, че вашиятъ конгресъ ...ежне да отговори на нуж... ...тѣ на обезправенитѣ народи ...малцинства. Единъ конгресъ ...ационалнитѣ малцинства ...ежне да изтъкне своята ...ка, освенъ при следната ...ема и следната програма:

1. Конгресъ̀тъ да се състои ...ъ всички представители ...потисниятѣ народи и мал... ...ства, изхождащи и отъ емиг... ...ционно-революционната ...ация организация.

2. По начало да се отрекатъ ...ѫ всички договори, ...о тайнитѣ създадени отъ ...ериалиститѣ и международ... ...капитали;

3. Да обединятъ борбата на всѣ... ...потисниятѣ народи и мал... ...ства за извоюване освобож... ...ето на народитѣ върху ...ата за самоопредѣлението, ...то и за културна, административна и политическа автономия за малцинствата;

4. Да работи за съгражда... ...то на всички народи, кон... ...е борятъ противъ тероро, ...анатъ, конфискацията, по... ...ничество и убийствата;

5. По отношение на балкан... ...тѣ народи, подложени на ...ѣнъ режимъ икономически ...политически на империа... ...ма на голѣмитѣ държави, ...ресътъ да работи за единъ ...ерация на напълно освобо... ...ъ балкански народи.

6. Да протестира срещу „...ровалитѣ" разлива на ...ийското и македонското ...ление изъ основа на Жене... ...ѫ договоръ и да се бори ...ички сили срѣщу колони... ...ата въ Добруджа съ ну... ...ски, въ Бенгъ съ англи... ...и въ подкарпатска Украй... ...съ соколи и пр.

7. Да се бори открито срѣщу системата на тероръ, убийствата и срещу мъжалата и ...ѫлата конференция въ Добруджа, както и въ всички дру... страни и

8. Да работи за пренасяне...

Въпроса за секвестра

и болѣтѣ на инородническитѣ

Успоредно съ повдигане въ...проса за изтичане репарации, ...мунското правителство изна...ждено постави ликвидацията секвестра върху имотитѣ на българскитѣ подданици.

За да избѣгне, щото тоз въпросъ да се постави на ре... гледаемия отъ Хагската кон...ференция, румънския министер...ски съветъ съ едно спѣшно постановление предписа продажбатѣ имотитѣ на българ...скитѣ подданици. Българското правителство, отъ 1925 г. продължаваше да протака...ра върху условиятѣ за отнуждаването на тия имоти. Сумата, отъ 285 мил. леи, които българското правителство се съгласи да заплати исканде да се прекаде отъ репарационнитѣ задължения на България и то отъ първата група А, които сѫ въ курсъ на изплащане. Румънското правителство, сумата да се спадне отъ втората група Б отъ репарационнитѣ задължения на България, които ще почнатъ да текатъ отъ 1943 год.

За да не изпустне политическия моментъ съ разрешение...то на българскитѣ репарации, които предстоятъ да бѫдатъ уредени и комерсиализирани, съ което ще изгубѝ всѣкакъвъ шансъ за изнуждаването на българския народъ румънското правителство иска да преизпреди единъ подобенъ експулсиръ.

Съ едно второ решение то обвини всички сенкестрирани имоти, *де се считатъ за двойна собственость*, като по тоя начинъ, то се мѝчи да изхвърле въ...ѫсъ отъ компетенцията на международнитѣ конференции. Нѝщо по-вѣче. Тоя бранирана на всички международнитѣ принципи и посегателство върху установенитѣ договори, лични и реални права, като тия признати отъ договора за покровителство на малцинствата, относително румънското подданство на родениитѣ и живѣрени отъ спомѣнатѣ гражданин въ Добруджа да бѫдатъ освободени имотитѣ имъ отъ агентитѣ срещу имотитѣ на чужденитѣ подданици.

...ето на изключителнитѣ за...ки въ Добруджа, като тоз за реорганизацията на Добруджа, тия за народната просвѣта за училищата на малцинствата, тоз за секвестра на имотитѣ на инородниитѣ национности аграрния законъ и др.

Само при такива условия и възъ основа на подобна програма единъ конгресъ отъ тоя родъ, *ще сѫчета доверието и сътрудничеството* на потисниятѣ народи.

Ние се отнасяме до всички народи и малцинства въ Европа да подкрѣпятъ тоя ни изложение и да се борятъ срѣщу потисницитѣ, които и противъ всичкитѣ елементи на тѣхнитѣ права независимо подъ какви форми се представяватъ.

Женева 26 Августъ 1929 г.

Тоя изложение бѫ вручено на всичкитѣ конгресисти и гости на конгреса, които и ни всичкитѣ делегации въ О. Н. и чужди кореспонденти отъ цѣлия свѣтъ. То произведе голѣмъ ефектъ, поради вѣрнитѣ констатации и заключения и значително повлия и подпомогна усилиятѣ на проф. Динитрова да се наложи въ конгреса като представитель на емигрантата отъ за падитѣ покрайнини. Особенъ интересъ и внимание възбуди въ мѝнисиитѣ унгарскитѣ, бѣлгарскитѣ и украинскитѣ сръди...

Бѣлчани добруджанци. Родителитѣ въ Добричъ сиромашчитѣ г-не Иван Митева, сестра на добруджанеца Ст. Кесиниевъ се вѣнча на 20 декември т. г. съ Борисъ Стайчевъ, синъ на нѣщия отъ...ченъ приятель и добръ добруджанецъ Иванъ Стайчевъ.

На младитѣ вѣнчанци ние отъ сърце пожелаваме здраве, щастливъ животъ и здраво поколение, като ги молим да не забравятъ никога родителитѣ си въ обичъ на които да изпитаватъ децата си.

Г-на Ивана Митева
и
Г-на Борисъ Стайчевъ

Сгодени на 20.X.1929 г., а вѣнчани на 22.XII.1929 г. въ София.

Добричъ Сплетра

Важно за Добруджанци

Хотелъ ЛОНДОНЪ при трамвайната спирка „Св. Недѣля" отлично обзаведенъ — наново ремонтиранъ, предлага на всички посетители на София, най-приветливъ и тихъ приютъ — строга фамилиарность, образцова чистота, бѫрза прислуга на достѫпни цени за всички

Мария-Луиза № 11.

П. КОЛАРОВЪ

Телефонъ № 71

Тринадесетиятъ Конгресъ

На 8, 9 и 10 ноемврий въ Разградъ се състоя XIII конгресъ на съюза на Просвѣтно благотворителнитѣ дружества „Добруджа" въ България. Отъ Софія отидоха две делегации: единѣтѣ на большинството начело съ Д-ръ П. Винчевъ, избрана съ 147 гласа на другата, контрабандната, прогласена скрито безъ всѣкакъвъ контролъ отъ общото събрание, въ канцеларията на И. К. на ул. Сердика, начело съ Юр. Пекаревъ и общено безъ никой да проявѝ, че за нея сѫ гласували 105 души. Избора на първата листа стана отъ общото събрание свикано отъ настоятелството, но което изглежда отъ очевидното надмощие на противницитѣ му, предизвика свиждания и дезертира, за да се спре въ нѝлнята си канцеларийна на ул. Сердика.

Въ Разградъ делегациите на чело съ Д-ръ П. Винчева бѫ посрещнати съ букети отъ хризантеми отъ нѣколко пристигнали по-рано селски делегати. Изпѫлъ Комитетъ и неговитѣ назначени делегати пътуваха съ сѫщата влакъ и се вѫдушевяха отъ факта на топлото посрещание на противницитѣ имъ, когато за тѣхъ не се проявѝ абсолютно никакво внимание.

На опредѣления за насъ голѣмъ автомобилъ, съ който тѣрѫвахме да пътуваме отъ гарата за града стоеше плакарда:

„Добре дошле силни малцина отъ Софія на чело съ Д-ръ П. Винчевъ".

Тая ниче размѝри противницитѣ и ощѐ сѫщата вечеръ заработи телефона съ Русе и Варна, за доведнадето на бабанти, защото, като не могатъ съ идеи да се борятъ, то съ тероръ, заплашвания, побои, самоправданий да ...ъ...ъ сѫтъ въ душитѣ на хората. И целта се постигна. Поплашата нѝмъ двѫ пълнота си съдействие. Въ специалното наше *изложение* отъ добруджанската емиграция, което изглежда и разпреснена, ние описаме въ най-голѣми подробности цѣлата разиграна се канавалия около разградския конгресъ.

Гр. Разградъ, който краси съ нѣщо си свѣтлитѣ страници въ историята на добруджанското освободително движение ощѐ отъ Разградския съборъ 13, 14 и 15 юлий 1919 г., когато се сложи начало на днешнатѝ национально-освободителна идеология на добруджанското движение, нравствѐнъ и тъмнѝ герои нѝкъде да зачернѝтъ тия свѣтли страници. И вѫтрѣшни съдѝствания на разградския окрѫ...ъ Е. Капрандиевъ и тайнитѣ агенти отъ Русе и Варна, общото възмущение на разградското гражданство противъ тоя варварскъ...ъ се краснорѣчиво доказателство, че то не желае да сѫрие нѝмто на тоя кубинъ и нѝмати гостоприемствѐ градъ за добруджанската емиграция и неговитѣ страдания по свободата на Добруджа, съ позорнитѣ дѣяния на нѝ...колнѝ самозванци се по...лишаи.

Обектинната кореспонденция на разградския вѫнкнѝтъ *Юр. Графомота*, по...ъстина въ...ъ...ъ на радикалъ демократическата партия в „*Родинолъ*" бр. 92 отъ 15 XI г. г. изкарѝ...ъ цѣлото положение. Макаръ въ нея да е изнесено общото впечатление на единъ честенъ чѫвѣкъ,—който знае да чете и разбѝра, ще ...ъ...ъ безпогрѣшнѝто заключение за извѫршеното на конгреса и около конгреса. Ние се отказваме да описаме подробно...ъ...ъ и се задоволяваме съ препечатѝването на статиитѣ въ в. „*Родинолъ*".

По поводъ конгреса на добруджанци

„Разградъ. На 8, 9 и 10 ...ъ. тукъ заседаха XIII конгресъ на добруджанци. Преди откриването му въ градъ и околнитѣ мѣстности нѝбивало нѝкакъвъ...ъ, подобно на онѝ, които ...ъ...ъ...ъ

(продължение от 3-та стр.)

самото дело, от общата и колективна воля на всичкитемлякани и потиснати добруджанци, били тѣ алтре въ Добруджа или извнъ отъ нея. Тъкмо тоя разединение набюдоваме въ първия день на конгреса. Донято на 8-и т. м. сутринтьта се създаде настроение вкрѣдъ делегатитѣ въ полза на тѣрпимостьта да се изкаже всѣкиу добруджанецъ въ конгреса свободно, като се дадѣ думата и на г. Д-ръ П. Вичевъ, който поздравя конгреса като членъ отъ Лигата противъ империализма, срещу който се борятъ всичкитѣ поробени народи и малцинства, то слѣдъ обѣдъ надъ сѣщия този добруджанецъ и неговитѣ привърженци се изсипаха набивали ругатни и малкотрадиции отъ страна на другото течение и то подпомогнато отъ властьта и нѣйнѣтѣ полиция, които преступѣ хората на Вичева, обаче, по застѣпничеството на прокурора тѣ бѣха освобождени сѣщия день.

„Този инцидентъ смути духоветѣ на потрѣвнитѣ и обективно настроенитѣ срѣдо и отнѣ многочакваното разумно дѣло на конгреса.

„Пишущиятъ тия редове не е добруджанецъ, но е живѣлъ въ Добруджа повече отъ пѣть години, като питомецъ на Силистренского педагогическо училище и като учитель изъ хубавитѣ й села, а и презъ цѣлата европейска война прекарвахъ въ нея, и като такъвъ той ина сѣмѣлостьта да заявя, че при тия дрязги и гонения свято се пречи на добруджанското освободително дѣло Той не иска да вземе и страна въ споритѣ на двѣтѣ течения, но едиото безъ другото не могатъ. Следва да се постигне помирение и сплотѣ на всѣки добруджанецъ, да се приобщатъ въ единна организирана акция срещу потисницитѣ на Добруджа за по скорошното изкоренване на нѣйнѣте свобода.

„Който не е живѣлъ въ Добруджа, който не е изживѣлъ нѣйнѣтѣ духовни и материални блага, той нищо не знае на сѣйта!"

Трифонов

Разградъ бѣ навѣстенъ отъ полицаи въ единъ моментъ, когато цѣлата полиция въ страната бѣ заета съ преследването на бандата на Дочо Узуновъ.

Слѣдъ конгреса получихме много писма отъ разградски граждани и селски делегати, нѣкои отъ които ни описваятъ какъ сѣ заплашвани и арѣщани, защото сѣ напустнали конгреса,защото ни молятъ да предпазѣтъ имената имъ, защото бѣхтисали сѣ отъ преследванія и тероръ отъ бандити и полицаи. Ще предадемъ едно отъ тѣя писма, което е търде характерно.

„Докторе, при все, че така жестоко се постѣпи спрѣмо насъ на конгреса, обаче това е въ полза на насъ, защото днесъ и простата наша разправѣ какво че конгреса е билъ полицейски Днесъ имашъ много повече поборници отколкото преди конгреса. Следнѣ вѣнъ слѣдъ закриване на конгреса при мене дойдоха много делегати, на дѣнка и кастора Ковачевъ, който ни каза, че сѣ отъ конгреса и признаха, че сѣ били заблудени и че ние сме на прозъ ожнъ".

Повече коментарии не сѣ потрѣбни. Нѣкои избраніи разбойнически полицейски изпълнители да сѣ тегли заключенето.

Престѫпленията раждатъ престѫпления

Общото събрание на добруджанци въ София предизвикано и контестация

На 1. т. м настоятелството на д-во „Добруджа" въ София, свика общо събрание за даване отчетъ на делегатитѣ отъ конгреса, отчетъ на настоятелството и изборъ на ново настоятелство

На входнитѣ врати на свещеническото братство имаше формени и тайни полицаи, а задъ тѣх, на самитѣ полуотворени врати стояха четирма бандити доведени отъ Русе и Варна, между които Ст. Бодуганов и определѣнія екзекуторъ Юр. Кешиша. Нанесоха собѣ на гжа Домусчиева" Заведено е дѣло.

Не всички соф. добруджанци познавахъ бандититѣ, ала правѣше впечатѣние присѫтствието на полицаитѣ. Де полицаитѣ стояха известнитѣ провокатори П. Господиновъ и Г. Казандиевъ. Тѣ определѣхе и дѣлѣха краставитѣ отъ стадото и не допускахъ протиничи Предъ врѣтата се събра една маса отъ около сто добруджанци, които не бѣха допуснати. Протестантѣ бѣхъ голѣми Полицаята отъвсе апорсе до председателя на настоятелството, безпулумбия Ямелъ Стоиновъ:

— Нѣма да пущатъ никого! Тѣ всички сѣ комунисти

Започѣха се отъ нѣкъде арестуванетѣ за Д-ръ Вичева, и то наблюдавашъ разнѣние въ войто е изпѣдвано едно настоятелство на д-во Добруджа Уволнѣни сѣ състава на полицаята. Въ двѣсетѣ редници, голѣмата часть отъ недопуснатитѣ добруджанци, около 80 души, сѣ отправихъ за комендантството да протестиратъ срещу нѣйнѣта на полицаи.

Депутацията, въ които участвуваха стари и отличаи хора сѣ представи предъ поч. комендантъ на когото е говорѣла, че имъ формени бандити, въоружени съ парѣлки, които сѣ доведени специално и превнимѣрено отъ Русе, че виѣшвателството на полицаятъ се тъкуча въ врѣда на нѣм, защото тѣ не пази редъ, а е на страни въ борбитѣ. Гръ. поч. комендантъ отговори:

— Ако имъ бандити, подай та заявление.

— Но ние ви казваме устно.

— Запомнѣте мѣсъ, но кажете и тѣхъ и само тогава ще се убѣдите въ правото.

— Нѣ ама полицая сѣ дѣлали да се постѣпѣ на услугата на председателя. И ние това правиме, какъвто може той, тоя ще вѣршимъ. Свикайте си и ние събрание и на висъ щедадене съдействие.

Тъй разтрвалѣ поч. Комендантъ. Делегацията е жива. Обаче не разрѣши наше събрание, отхвѣрлѣйки се отъ обещанието сѣ.

А въ събранието Ямелъ Стоиновъ, тоя типокритъ, който никога нищо не вижда, нищо не чуя и нищо не знае и който плаче за самостоя, а разсѣмда оиразъ, сѣ е позволилъ въ наше отсъствие, да ни купи и приказва глупости които ощѣ видѣтъ установятъ неговото виделение.

Разгласяе въ цѣлата преса, че присѫтствували на събранието 300 души, разбира сѣ, че и тоя отговаря на патенто имъ за пиячъ. Вѣнкото е, че въ събранието сѣ присѫтствували около 60—70 жени и бабички и 20—30 мѫже.

Когато Невѣнъ Христова изказа думата и каза, че ще викна нѣкоѣтѣ - добруджанци, да присѫтствуватъ на събранието, че то ще бѣдѣ само отъ жени и бабички и тихо и гръко на въ Добруджа, комато ще се освобождава отъ жени, председателя Л. Стоиновъ сѣрчи: електрофира.

— Кѫде сѣ нѣкоѣтѣ?

—Въвъ, полицаята пази входната врата на събранието, за да не влѣзатъ.

Председателя и мѫри за тоя откровения.

Наругали сѣ полицейския председатель Л. Стоиновъ и г.г. Илия Радевъ, Ив. Стефановъ и др.

Произлѣзѣ изборъ. Състезавали сѣ трѣ листи: една на И. К на чѣло съ социалиста Н. Атанасовъ, друга на ВДРО, начело съ Д. Стматовъ и трета опозиционна, начело съ Б. Петровъ.

Наша листа нѣмаше, защото повече отъ сто души не бѣхме допустнати. И тритѣ листи знаѣхъ наизусть тяхъ да сѣ нѣма отъ поиомата.

Спечелѣ листата на И. К. начело съ Н. Атанасовъ и Юр. Пекерезъ съ всичко 37 гласа.

Зъ Д-ръ Вичевъ, Тр. Грифонова, Д. Делиолчевъ и др. сѣ пръснати бѣрчки всичко 24 бюлетини. Имало е лозунги за Свободна и Независима Добруджа, а едно е била съ цвѣтнѣтѣ на днешната управа на д-во.

Остѣване настрана пѫжнитѣ, съ които сѣ пълнѣтъ жестницитѣ. Важнѣте е да отбѣлежимъ, че отъ 300 души, присѫтствующи,изстоятелството сѣ пропласнѣ съ 51 гласа. Оставане всѣки коментаранѣ и заключенѣто за шарлатанинѣтѣ на най-високото мѣсто въ организацѣонния живот, съ какъвто сѣ слуниятъ да заблуждаватъ обществототъ. Но и зле да сѣ почнѣ събранѣето на Ямелъ Стиновъ въ хрупна сѣ за работи.

Нещастното жертвѣ срѣдѣ на противницитѣ сѣ сѣ дѣли. Очерваятъ сѣ три фракции. Подадохѣ сѣ два листа против на И. К. против безъ законнѣта въ изборѣ. Въ едната подадене отъ Д. Стматовъ сѣ поточѣ:

1. Избраниятъ председатель Н. Атанасовъ не бѣлѣ редовно избранъ

2. Три души лица не членове на д-во „Добруджа" сѣ допустнати да гласуватъ и

3. Четирма души нередовни членове сѣ гласували по два пѣти.

Новиятъ председатель на И. К. А. Стиновъ замѣнѣ, че контестацѣятѣ се остави безъ последствѣе, защото:

1. Не е подадена въ срокъ отъ 24 часа

2. Че три външни лица сѣ гласували и това е срѣщне на секретаря на настоятелството;

3. Че четирма нередовни бѣле допустнати да гласуватъ два пѣти, било грѣшка на изборното бюро, но не можѣло да се сѣмѣтатъ за сериозна на нарушения.

Пѫлой, че заинѣ!

На нѣша друго престѫжно се е извѣршило Виждайнѣ своето само меншенство и безсилие, настоятелството, за да сѣ сѣдѣе изкуствено болшинство, прибѣгна до следнѣтѣ канавари, за които, ако имъ наистина законнѣ контрола върху д. е вѣтъ, трѣбва да се накажатъ виновницитѣ.

Около 100 души фигурирятъ въ книгитѣ на д. вото отъ редѣ гонѣни, но които не сѣмѣ, че сѣ забравѣли членството сѣ, но не сѣ интересуватъ отъ дружествения животъ. А възможно е между тѣхъ дѣ имѣ и укрѣпѣ и за збирѣтѣ да сѣ сѣмѣнѣ, щомъ могатъ едни като нечленове да гласуватъ, и дуги по два пѣти. Съ протоколно решение, настоятелството изкарѣва следнѣтѣ: вика тия забравѣни сѣ и забравѣни членове и имъ издава квитанции, че сѣ си платѣли членскитѣ вноски, и едновременно съ това изкарѣва имъ разписки въ размѣра на сумата по квитанцѣята, че сѣ получѣли помощь. Така се квитоха членството имъ.

Чудесно изобретѣение, достойно за апоѳи и престѫпления, но не трѣбва ли съответнитѣ власти, които сѣ тъй ревниви къмъ пазене спокойствѣето на такова настоятелство, да изпълнѣ законитѣ на страната противъ подобни престѫпни изобретѣния? Или съ диверситѣ на Я. Стиновото настоятелство да бѫдѣ помѫсени, като сѣ сѣ за вѣрѫжата, ще се оправдаватъ и прикриватъ всички престѫпленія.

Сѣмитѣ новъ председатель на настоятелството г. Н. Атанасовъ ни заяви:

— Много накрасѣни работи сѣмъ констатѣрѣлъ. Ще бѫда справедливъ и ще изпълнѣвамъ конгреснитѣ решѣния, но зелѣлъ и на монтѣ колѣги, че е обѣдно за мене да приема предсѣдателѣстото съ толкова малко гласовѣ. Ле мога да изпълнѣмъ свои изразѣения капиталъ на общественѣкъ и литературъ.

Колкото и да сѣ прави думитѣ на г. Атанасовъ, обаче въпреки всичко той е прѣмѣлъ да стане парзванъ на бѫрше нѣтѣ дѣнка до сега.

Тъкъ предѣване и второта контестация отъ прѣмѣта на полицейского настоятелство.

До господина Предсѣдателя на Добруджанско то дружество „Добруджа"

КОСТАТАЦИЯ

отъ долуподписанитѣ членове на сѫщото дружество

Господине предсѣдателю.

Поменѣ произведения изборъ за ново настоятелство на 1 XII. 1929 г. е неправилно произведенѣ по следнѣтѣ съображения, а именно:

1. Повече отъ 150—200 души членове не бѣхъ допустнати на събранѣето да гласуватъ, отъ които повечето бѣхъ отчетѣни, живѣхъ и нередовенѣ тѣ, като членове трѣбва ще да бѫдатъ допустнати на събранѣе, защото това е годишно събрание и всѣки добруджанецъ сѣ интересува да чуе, какъвто отчета на делегатитѣ така и годишния отчетъ на дружеството.

Никой уставъ, ни и законъ не сѣмѣ, че щомъ не сѣ отчетѣни тѣ нѣмоватъ да се допустнатъ на събранѣето. Чл 29 отъ устава казва че въ събранѣето се допускатъ само членовѣ, а не е казано, дали тѣ трѣбва да бѫдатъ отчетѣни или не.

Тоя начинъ на дѣйствѣе съ постаяване на стрѣма на входнитѣ врати и лица въоружѣни да пазятъ тоѣ на входнитѣ врати когато искатъ пущатъ, това показва че тукъ има явна диктатура, която не е запознавана никога въ добруджанското движѣение.

2. Стари жени, които никога не сѣ идвали на събранѣето, тѣ сѣ поканѣни да упражнятъ своето право на гласъ, само и само да сѣ реализира плана на „стронтенитѣ".

3. Съставената листа отъ конференция отъ около 30 души за бѫдѣщето настоятелство въ което единодушно е решено въ своето й събрание, кои лица да бѫдатъ въ настоятелство

трѣбва
като
шѣ, ещ
то, а
коментѣ
доути
показва
тамѣ Вѣ
тѣло, м
дѣнь
на гор
защо
робѣна
рѣне
не. Как
нѣкоѣ
саме глас
настоятелѣ
новъ избор
лия такъ
горе
ник е неправ

Софія, 2 XII
Съ почитане
и други

Нѣкъ добр
грамина въ С
и добруджанци
нѣ въ нѣкъ
нала толисъ
и пѣлъ
зѣ въ Сѣ
нѣтѣ кан
зѣмѣтѣ

Единенъ фронтъ

на побѣдѣнѣтѣ

За такъ
ска и отъ
Мирон
преса,
не сѣмѣстѣ
нѣтѣ да
вѣнрѣ
манифе
нѣтѣ
вѣшно.
за будѣ
които
здѣ лѣ
Народнѣтѣ
на пѣтѣ
единѣнѣ фронтъ
и потѣснѣ
организирѣнъ
лѣцѣто на
противъ
мѣцѣонѣтѣ

Тѣм ина фронтъ
дѣнь все повече
На ѣднѣта страна
тѣци лѣвѣо
нѣонѣсѣ
нѣтѣ народ
на шѣта
и дипломати
тѣ сѣ се
жѣзнѣнѣтѣ
На ѣднѣта
стѣото, съзнѣ
на другѣта сѣ
хѣпѣонѣзѣмѣта
дѣнѣото
Правото
спрѣмѣ всѣчко

Съобщения на Ц

на Д. М. С.

1. Централния Управ
Комитета на Д. М. С.
прѣтѣ
и отдѣлѣнѣтѣ
лѣ
нѣ № 9.

Обръща се
на младежѣ
се занѣмѣтѣ
нѣго и
то за
нѣго

2. Д. У. К. прѣ
мѣнѣо за
на Съюзѣнѣтѣ
женско дѣло
нѣнѣонѣ затрудѣ
нѣ нѣонѣко
м. вѣстѣ
нѣто

К-та е
събѣрѣнѣ
тѣ годѣшнѣ
рудѣанѣко
напрѣдъ
страницѣ
нѣ.

София — Печатница „Съгласие"